

Informe de Conjuntura

Barcelona, juny de 2019

Foment
del Treball Nacional

Via Laietana, 32 · 08003 Barcelona
T. 934 841 200 · F. 934 841 230
foment@foment.com · www.foment.com

Més informació:
Salvador Guillermo (sguillermo@foment.com)
Karina Azar (kazar@foment.com)
Departament d'Economia

TAULA DE CONTINGUT

ENTORN INTERNACIONAL.....	6
DEMANDA I ACTIVITAT.....	11
NIVELL DE VIDA DE LA CLASSE MITJANA.....	15
CONDICIONS DE VIDA 2017.....	18
MERCAT DE TREBALL.....	23
PREUS I FINANÇAMENT.....	27
SECTOR PÚBLIC.....	30
SECTOR EXTERIOR.....	33

RESUM EXECUTIU

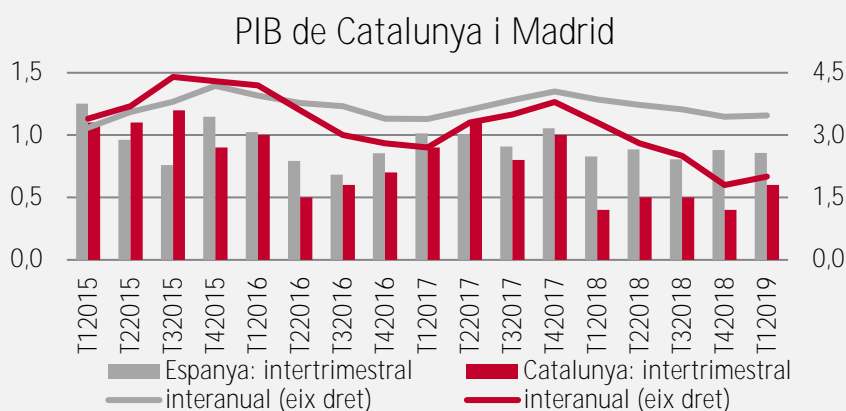
L'entorn internacional ha estat dominat per un escenari de major incertesa en relació a qüestions polítiques, com les noves tensions comercials entre els EUA i la Xina o la gestió del *Brexit*. En aquest context, el to de les principals autoritats monetàries s'ha mantingut prudencial i acomodatiu, alhora que les previsions de creixement mundial, elaborades pels principals organismes internacionals, han estat corregides a la baixa. No obstant això, el creixement del PIB, en el primer trimestre de l'any, d'algunes de les principals economies com els EUA, la Xina o la pròpia zona euro, ha sorprès l'alça.

En aquest sentit, és important destacar de l'escenari internacional, la disminució que, des de la segona meitat de 2018, s'està observant en els tipus d'interès a llarg termini, i que s'accentua en les últimes setmanes. Això es deu a un possible alentiment del cicle econòmic, per l'augment dels riscos, a pesar que no s'albira en les dades del primer trimestre de l'any.

La desacceleració en el creixement de l'activitat ha arribat també a l'àmbit domèstic. En aquest sentit, s'aprecia una moderació del ritme d'expansió de l'economia espanyola i catalana respecte a 2017, però que encara es manté en cotes elevades en comparació amb la mitjana europea. S'espera, d'aquesta forma, un creixement entorn del 2,0-2,2% per a aquest any, per sota dels registres de creixement superiors al 3% de 2017 i 2016, tant a Espanya com a Catalunya.

El creixement de l'activitat econòmica en el primer trimestre de l'any ha estat, a Espanya i Catalunya, superior al registrat en l'últim trimestre de 2018 i implica un creixement major a l'esperat. L'increment del PIB obeeix, en part, a la bona marxa del mercat de treball i a l'impuls de la inversió, conjuntament amb el repunt de la indústria. Cal assenyalar, que el PIB català presenta un ritme d'expansió inferior al d'Espanya per segon trimestre consecutiu.

Si es compara l'evolució de l'economia catalana amb la d'una altra CA dinàmica, com ho és Madrid, s'observa que aquesta última mostra un creixement potent, especialment a partir del T42018, on s'amplia la diferència existent amb Catalunya, tant en termes interanuals com intertrimestrals, és part, per l'afectació més intensa en el sector industrial que és menys rellevant a Madrid. Catalunya ha de liderar també el creixement econòmic com la zona dinàmica que és, per això, és prioritari dotar-se d'una agenda econòmica i social, de caràcter preferent per a impulsar la seva velocitat de creuer, alhora, que, apuntalar els seus factors de competitivitat, que passen entre altres, per afavorir una fiscalitat competitiva.

Font: Idescat, INE.
Taxa de variació.

El mercat de treball espanyol i català es manté robust, amb augment de l'ocupació i de l'afiliació, en un context de creixement de la població activa. El nombre d'assalariats va créixer en 565.500 en els últims 12 mesos, dels quals 455.100 van ser indefinits, a Espanya. A Catalunya, del total de 101.800 nous assalariats, 83.200 van tenir contracte indefinit. La bona marxa del mercat de treball és el que explica, juntament amb les favorables condicions financeres i la inflació continguda, la robustesa de la demanda interna, que és el motor del creixement de l'economia, malgrat la seva moderació.

Quant als preus, la inflació va ascendir al 1,5% a Espanya i al 1,7% a Catalunya el mes d'abril, principalment a causa de l'efecte "Setmana Santa" (majoritàriament al març en 2018 i a l'abril en 2019), per la pujada del preu dels paquets turístics. No obstant això, segons la dada d'avanç, la inflació es va reduir al 0,8% al maig (Espanya). Així mateix la bretxa de preus amb la zona euro continua sent favorable a Espanya (des d'octubre 2018).

Pel que fa al finançament del sector privat de l'economia espanyola, el crèdit a les famílies ha vingut registrant variacions positives des de juny de l'any passat, amb un fort increment del crèdit a altres finalitats diferents de l'habitatge, fet que està associat al fet que la taxa d'estalvi de les famílies es troba en nivells mínims, segons ha advertit el Banc d'Espanya recentment. A més, en relació a l'endeutament empresarial, un informe de l'OCDE destaca que l'endeutament de les empreses no financeres, a nivell mundial, ha registrat anivells rècord en un context de política monetària no convencional.

D'altra banda, quant al sector públic, la moderació del creixement econòmic alentirà el procés de consolidació fiscal en tant que la reducció del dèficit públic ha estat determinada, en gran manera, pel fort impuls del creixement del PIB dels últims anys.

Finalment, la situació internacional –l'increment de la incertesa i les seves repercussions en el comerç i inversió a nivell global– comença a reflectir-se en el sector exterior de l'economia espanyola i catalana, amb deterioració de les exportacions i un saldo de balança comercial deficitari que no es registrava des de 2010.

Píndoles d'Economia: *Sobre la classe mitjana i el seu nivell de vida*

Segons l'estudi de l'OCDE "Sota pressió: la reducció de la classe mitjana" publicat el mes d'abril, "els governs han de fer més esforços per a donar suport a les llars de classe mitjana, amb dificultats per a mantenir el seu pes econòmic i estil de vida, pel fet que l'estancament dels seus salaris no els permet seguir el ritme de l'augment dels costos de l'habitatge i l'educació. Mentre que gairebé el 70% dels nascuts en la generació de la postguerra (els *baby boomers*) formaven part la classe mitjana en la vintena, només el 60% de la generació del mil·lenni (els *millennials*) pertanyen a la classe mitjana en l'actualitat".

A Espanya, la classe mitjana és lleugerament més reduïda que la mitjana de l'OCDE, hi ha més llocs de treball d'ingressos mitjans en risc d'automoció que la mitjana de l'OCDE i gran part dels ingressos de la classe mitjana es destinen a l'habitatge.

La rellevància de la classe mitjana, entre altres factors, es deu al fet que una classe mitjana asfíxiada, permet l'ascens de riscos polítics, socials i econòmics, sorgiment de nacionalismes, aislacionismes, populismes i proteccionismes.

En aquest sentit, l'OCDE en les seves previsions de maig assenyala que les noves tecnologies ofereixen un vast potencial per a millorar la productivitat de les empreses i, en última instància, el nivell de vida de les persones, però fins ara els avanços han estat decebedors. La productivitat laboral s'ha alentit considerablement als països de l'OCDE en les últimes dècades i només una petita part de "empreses superestrella" s'estan beneficiant de la digitalització. El feble creixement de la productivitat ha donat lloc a un lent creixement salarial i les tasques rutinàries realitzades pels treballadors amb qualificacions mitjanes i baixes estan cada vegada més automatitzades. Aquestes tendències tenen implicacions de gran abast per als nivells de vida i la inclusió.

D'altra banda, segons l'Enquesta de Condicions de Vida de l'INE, en analitzar la distribució dels ingressos per variables, es desprenen conclusions com que la població amb major nivell d'ingressos i, per tant, amb menor risc d'exclusió social, està més formada, o que situacions de vulnerabilitat (estar en atur, ser estranger o viure en una llar nombrosa) i les condicions de pobresa es retroalimenten.

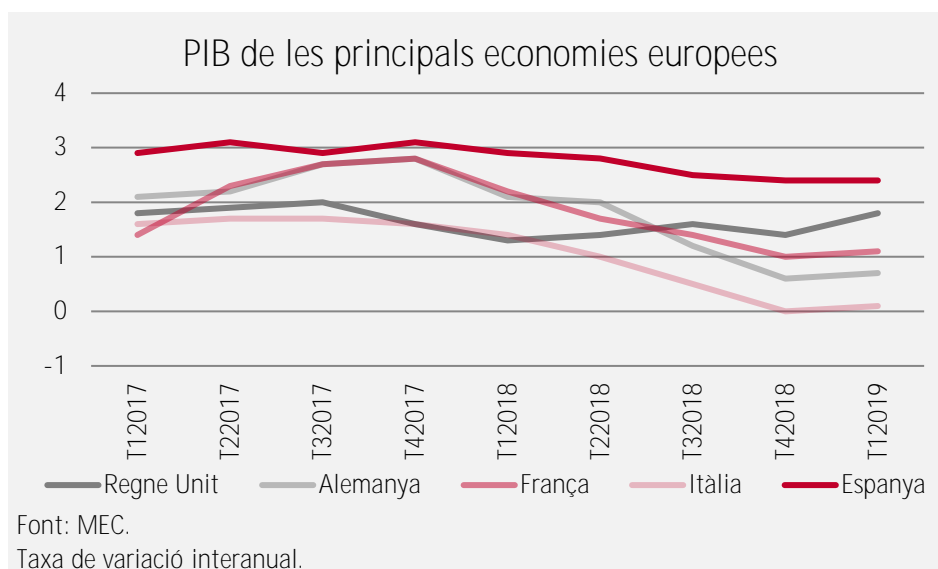
ENTORN INTERNACIONAL

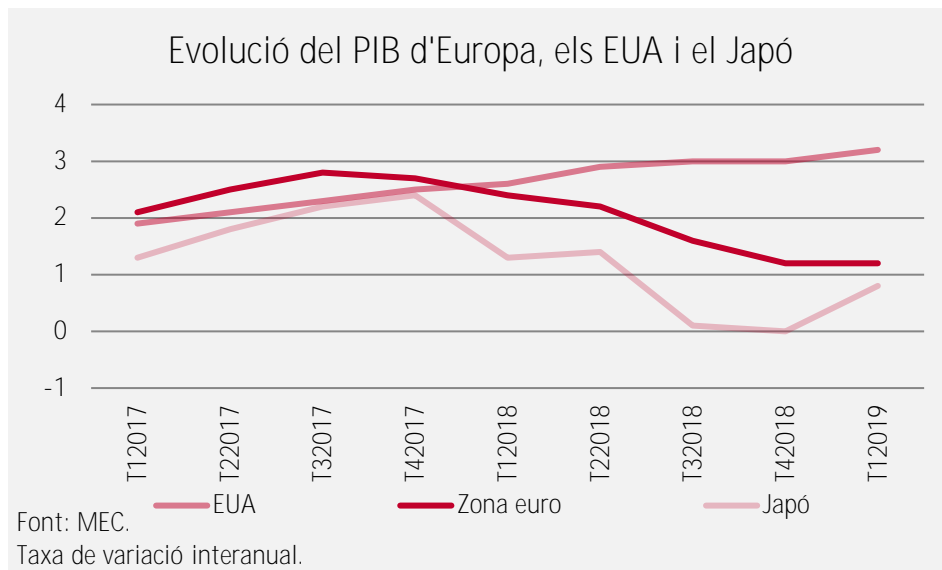
L'entorn internacional ha estat dominat per un escenari de major incertesa en relació a qüestions polítiques, com les noves tensions comercials entre els EUA i la Xina o la gestió del *Brexit*. En aquest context, el to de les principals autoritats monetàries s'ha mantingut prudent i acomodaticí, alhora que les previsions de creixement mundial, elaborades pels principals organismes internacionals, han estat corregides a la baixa. No obstant això, el creixement del PIB, en el primer trimestre de l'any, d'algunes de les principals economies com els EUA, la Xina o la pròpia zona euro, ha sorprès a l'alça.

D'aquesta forma, l'economia europea ha repuntat en el primer trimestre de l'any, amb un creixement del 0,4% a la zona euro i del 0,5% a la Unió Europea, en tots dos casos dues dècimes més que en el trimestre anterior. Respecte al mateix període de l'any passat, el creixement va ser del 1,2% i 1,5%, respectivament. El canvi de tendència en el ritme d'expansió de l'economia europea obeeix, fonamentalment, al repunt de l'activitat a Alemanya i Itàlia.

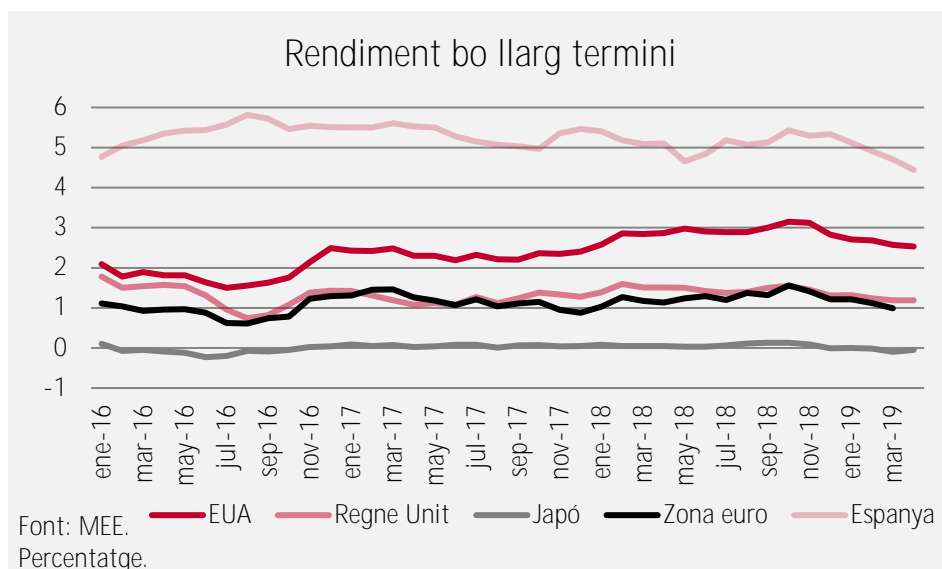
Així, a Alemanya, es va registrar augment del PIB de 0,4%, mentre que França es va mantenir en el 0,3%. Itàlia, per part seva, va créixer un 0,2% després de dos trimestres consecutius amb una lleugera contracció del 0,1%. El Regne Unit també va accelerar el seu creixement, des del 0,2% de l'últim trimestre de 2018 al 0,5% en el primer trimestre d'aquest any.

Pel que fa a altres economies, cal assenyalar, que el PIB dels EUA va registrar un augment del 0,8%, la qual cosa implica una acceleració en comparació amb el 0,5% del trimestre anterior. Cal remarcar, que l'economia nord-americana està travessant el seu període d'expansió més extens, i és previsible que el ritme de creixement del seu PIB comenci a alentir-se. Per la seva part, l'economia japonesa també es va accelerar, encara que mínimament, en créixer un 0,5% en el primer trimestre. El creixement de l'economia xinesa va ser del 6,4%, igual que al quart trimestre de 2018.

D'altra banda, en el que a la política monetària es refereix, les principals autoritats monetàries (Reserva Federal i BCE, entre altres) han mantingut, en les seves últimes reunions, un to més prudent a la llum de certs riscos negatius que han conferit una major incertesa als mercats. Al 2018, la Reserva Federal va realitzar quatre pujades de tipus, fins al 2,25%-2,50% i podria ser que aquest any els tipus no augmentin. El BCE, per part seva, postergarà la pujada de tipus de referència. També ha d'assenyalar-se que, a la tardor, es produiran canvis en la presidència de la institució, i en funció del perfil del nou president la política monetària podria adquirir un perfil més ortodox.

En aquest sentit, és important destacar de l'escenari internacional, la disminució que, des de la segona meitat de 2018, s'està observant en els tipus d'interès a llarg termini, i que s'accentua en les últimes setmanes. Això es deu a un possible alentiment del cycle econòmic, per l'augment dels riscos, a pesar que no s'albira en les dades del primer trimestre de l'any. Per aquest motiu la política monetària és més relaxada i les tensions de preus s'han anat moderant.

Rendiment bons de l'Estat a 10 anys (05/06/2019)			
Percentatge	Rendiment	Variació mes	Variació any
Espanya	0,64	-0,34	-0,75
Alemanya	-0,22	-0,23	-0,60
Regne Unit	0,87	-0,34	-0,41
França	0,18	-0,20	-0,53
Itàlia	2,58	0,03	-0,19
Portugal	0,69	-0,45	-1,15
EUA	2,12	-0,41	-0,79
Grècia	2,93	-0,43	-1,59

Font: Expansión.

Amb dades disponibles al 5 de juny, s'aprecia que el tipus d'interès de llarg termini a Espanya ha caigut, en l'últim mes 34 pb, mentre que ena l'últim any la reducció va ser de 75 pb. A Alemanya també s'aprecia la forta caiguda de les últimes setmanes, passant ja a valors negatius. Ressalta que la prima de risc d'Itàlia es manté elevada (258 pb), en part, per les tensions polítiques sobre els temes pressupostaris amb un nivell de deute molt alt, arribant pràcticament als nivells de la prima de risc de Grècia (293 pb).

Quant a les previsions per als pròxims anys, l'FMI, en la seva publicació d'abril, estima un creixement global de 3,6% per al 2018, però redueix quatre dècimes el d'aquest any, fins al 3,3%, i manté el del 2020, en el 3,6%. L'organisme destaca, que fa un any, s'albirava un creixement del 3,9% per a 2018 i 2019.

En aquest sentit, després del fort creixement observat al 2017 i principis del 2018, la moderació del ritme d'expansió de l'activitat global s'ha vist afectat per una sèrie d'elements que es relacionen, en gran manera, amb les economies avançades. Concretament, l'FMI ha rebaixat cinc dècimes les projeccions d'augment del PIB al 2019 per a Alemanya i Itàlia, tres dècimes per a la zona euro i Regne Unit, dos per als EUA i una per al Japó. En aquest context, les previsions de creixement del comerç mundial se situen en el 3,4% per a aquest any (sis dècimes menys que la previsió anterior) i en el 3,9% per al pròxim.

De totes maneres, es preveu un repunt del creixement a la meitat d'aquest any sostingut, fonamentalment, per la política monetària i fiscal de les principals economies. L'FMI destaca que el canvi de to de les autoritats monetàries ha contribuït a suavitzar les condicions financeres des de principis de 2019 i, a més, la treva en la disputa comercial entre els EUA i la Xina (encara que actualment ha augmentat el nivell de conflictivitat) també ha aportat un respir en el context d'elevada incertesa causat per altres factors, com el *Brexit* i els dubtes sobre el pressupost públic d'Itàlia, entre altres.

La desacceleració de les economies avançades (2,2% al 2018; 1,8% al 2019 i 1,7% al 2020) s'origina principalment en la correcció a la baixa de les previsions per a l'Eurozona. L'FMI espera una moderació en el creixement d'Alemanya (menor consum privat, feble producció industrial i una demanda exterior més suau), d'Itàlia (contenció de la demanda domèstica i majors costos de finançament), i també de França (impacte negatiu en l'activitat de les protestes de les "armilles

grogues"). Així mateix l'FMI assenyala la incertesa substancial en relació a les previsions per al Regne Unit, que actualment es basen en un balanç entre l'efecte negatiu de de el *Brexit* i el paquet d'estímuls fiscals anunciat per a aquest any. Així mateix les previsions per als EUA impliquen una lleugera moderació, atès que les del Japó han estat mínimament corregides a l'alça com a conseqüència de l'estímul fiscal previst per a 2019.

Per part seva, en el seu informe de primavera, la Comissió Europea incideix que la moderació del creixement econòmic ha estat més fort de l'esperat, després de sis anys d'expansió econòmica en la qual s'han creat 10 milions de llocs de treball en la zona euro, amb una taxa d'ocupació rècord del 72%. Aquesta moderació a Europa s'ha donat tant per factors interns com externs, alguns temporals i uns altres més estructurals. Així, la desacceleració de la segona meitat del 2018 a generat cert nivell d'arrossegament en els primers mesos d'aquest any. D'aquesta forma, per al mitjà termini, es preveu que l'economia europea continuï creixent, però a menor ritme.

Concretament, l'alentiment observat en els últims trimestres ha estat reflex d'una tendència decreixent del comerç global, que ha afectat de manera significativa al sector de les manufactures a la zona euro.

Les previsions de la Comissió en relació a un repunt del PIB en aquest any es basa en la robustesa de la demanda domèstica, la desaparició de factors negatius temporals, l'estabilització de la demanda global i la reducció de la incertesa en tant s'aprecia una major claredat en relació al *Brexit* i les polítiques comercials. Tot això en un context en el qual la política monetària es mantindrà acomodaticia i la fiscal lleugerament expansiva a l'Eurozona, aquest any i el següent.

Segons la Comissió, la demanda domèstica s'ha vist menys afectada i continua beneficiant-se de la resiliència del mercat de treball i els increments salarials (encara que l'ocupació creixerà a menor ritme), a més d'una política fiscal amb to lleugerament expansiu en alguns països i unes condicions financeres positives, juntament amb baixos nivells d'inflació.

El pronòstic de creixement del PIB al 2019 per a la zona euro ha estat rebaixat fins al 1,2% i fins al 1,5% per a 2020. D'altra banda, la Comissió preveu que el creixement de les importacions a la resta del món caigui fortament des del 4,7% al 2018 al 3,0% aquest any (rebaixa d'1 punt percentual respecte a la previsió de tardor). Per a 2020, s'espera una recuperació parcial fins al 3,6%.

En el que a l'evolució de la inflació es refereix, malgrat la caiguda de l'atur i el major creixement dels salaris, la Comissió preveu que es mantingui en l'1,4% aquest any i al 2020 com a conseqüència de la correcció a la baixa en les previsions del preu del petroli.

Taxa anual	Previsions de creixement del PIB								
	2018	FMI			Comissió Europea			OCDE	
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Economia mundial	3,6	3,3	3,6	3,6	3,2	3,5	3,5	3,2	3,4
Zona euro	1,8	1,3	1,5	1,9	1,2	1,5	1,8	1,2	1,4
EUA	2,9	2,3	1,9	2,9	2,4	1,9	2,9	2,8	2,3
Japó	0,8	1,0	0,5	0,8	0,8	0,6	0,7	0,7	0,6
Alemanya	1,5	0,8	1,4	1,4	0,5	1,5	1,5	0,7	1,2
França	1,5	1,3	1,4	1,6	1,3	1,5	1,6	1,3	1,3
Itàlia	0,9	0,1	0,9	0,9	0,1	0,7	0,7	0,0	0,6
Espanya	2,5	2,1	1,9	2,6	2,1	1,9	2,6	2,2	1,9
Regne Unit	1,4	1,2	1,4	1,4	1,3	1,3	1,4	1,2	1,0
Xina	6,6	6,3	6,1	6,6	6,2	6,0	6,6	6,2	6,0
Índia	7,1	7,3	7,5	7,4	7,1	7,3	7,0	7,2	7,4
Brasil	1,1	2,1	2,5	1,1	1,9	2,4	1,1	1,4	2,3
Rússia	2,3	1,6	1,7	2,3	1,5	1,8	2,3	1,4	2,1

Font: FMI, Comissió Europea, OCDE.

DEMANDA I ACTIVITAT

El ritme d'avanç de l'activitat econòmica en el primer trimestre de l'any ha estat, a Espanya i Catalunya, superior al registrat en l'últim trimestre de 2018 i implica un creixement major a l'esperat. L'increment del PIB es manté per sobre del de la mitjana de l'economia europea i obeeix, en part, a la bona marxa del mercat de treball i a l'impuls de la inversió, conjuntament amb el repunt de la indústria.

Segons l'avanç de Comptabilitat Nacional publicat el 30 d'abril, el creixement del PIB d'Espanya es va incrementar, en termes inter trimestrals, passant del 0,6% en el quart trimestre del 2018, al 0,7% en el primer del 2019. De fet, aquest ritme d'expansió inter trimestral és superior al registrat en tot 2018. En taxa interanual, el creixement va ser del 2,4%.

És de destacar, que el creixement del PIB interanual va ser resultat tant de la contribució positiva de la demanda nacional (+2,2 punts), com de la demanda exterior (+0,2 punts). No s'observava una aportació positiva del sector exterior des de meitat del 2017, per la qual cosa es reverteix, de moment, el patró de creixement del PIB a un de més equilibrat (com el registrat en el període T12016-T22017).

Concretament, la despesa en consum final va desaccelerar el seu creixement degut al menor augment del consum de les llars, ja que el consum públic es va incrementar amb més intensitat. Per part seva, la formació bruta de capital fix va pujar més que el PIB, incrementant-se respecte al trimestre anterior. Al seu torn, tant les exportacions com les importacions de béns i serveis van baixar, encara que les últimes més que les primeres.

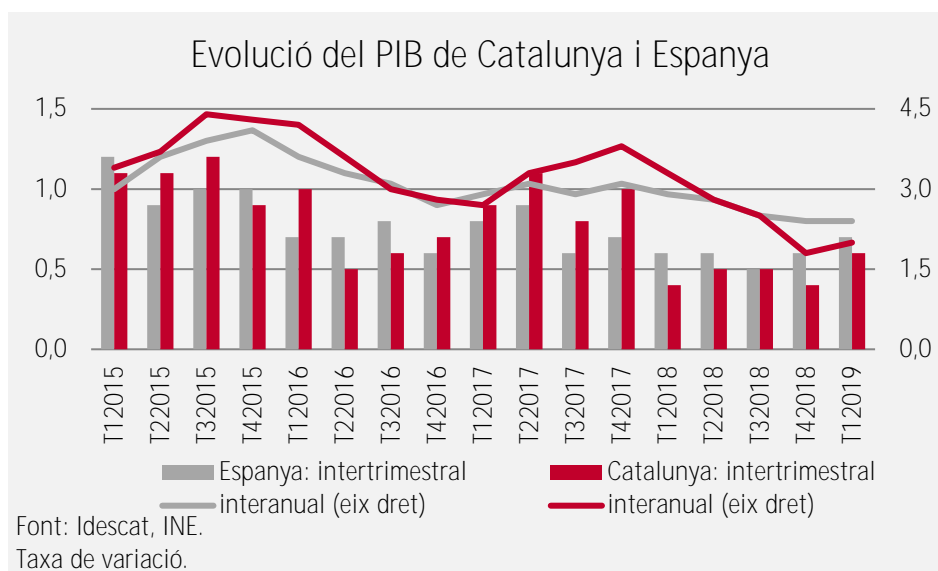
En definitiva, el consum privat (també les importacions) i les exportacions es desacceleren, sent la inversió el component de la demanda que propulsa creixement del PIB en el primer trimestre de l'any. El menor descens de les exportacions en relació a les importacions és el que determina l'aportació positiva del sector exterior al creixement del PIB.

Des de la perspectiva de l'oferta, durant els tres primers mesos de l'any, la indústria va repuntar en pujar un 0,4% en taxa interanual, en comparació amb la forta caiguda de 1,3% del quart trimestre de l'any passat. En particular, la indústria manufacturera va augmentar un 1,2%, després de la contracció de 0,5% del trimestre anterior. A més, la construcció va continuar amb el seu fort ritme d'expansió malgrat mantenir la moderació respecte als trimestres previs, i el sector serveis va mantenir un ritme d'expansió robust.

Espanya: PIB per components i sectors				
Taxa de variació interanual	T22018	T32018	T42018	T12019
PIB	2,6	2,5	2,3	2,4
Components:				
Consum final de les Il·lars	2,3	2,0	2,0	1,4
Consum final de les AAPP	2,0	2,2	2,2	2,0
Formació bruta de capital fix	7,5	5,3	4,4	4,7
Exportacions	2,6	1,7	1,0	-0,5
Importacions	5,1	2,3	1,7	-1,2
Demanda Nacional*	3,3	2,7	2,5	2,2
Demanda Exterior*	-0,7	-0,2	-0,2	0,2
Oferta:				
Agricultura	4,8	-0,5	3,6	-0,1
Indústria	2,0	1,1	-1,3	0,4
Construcció	7,5	8,1	7,2	6,9
Serveis	2,5	2,7	3,0	3,0

Font: INE. *Contribució al creixement del PIB.

Per part seva, segons l'Idescat, en el primer trimestre, el PIB de Catalunya va créixer un 2,0%, la qual cosa implica una acceleració enfront de l'augment del 1,8% del trimestre anterior, encara que és un registre quatre dècimes inferior a la mitjana del conjunt d'Espanya. L'increment intertrimestral es va accelerar dues dècimes, fins al 0,6%, una dècima menys que la variació del PIB espanyol. Així, el PIB català presenta un ritme d'expansió inferior al d'Espanya per segon trimestre consecutiu.

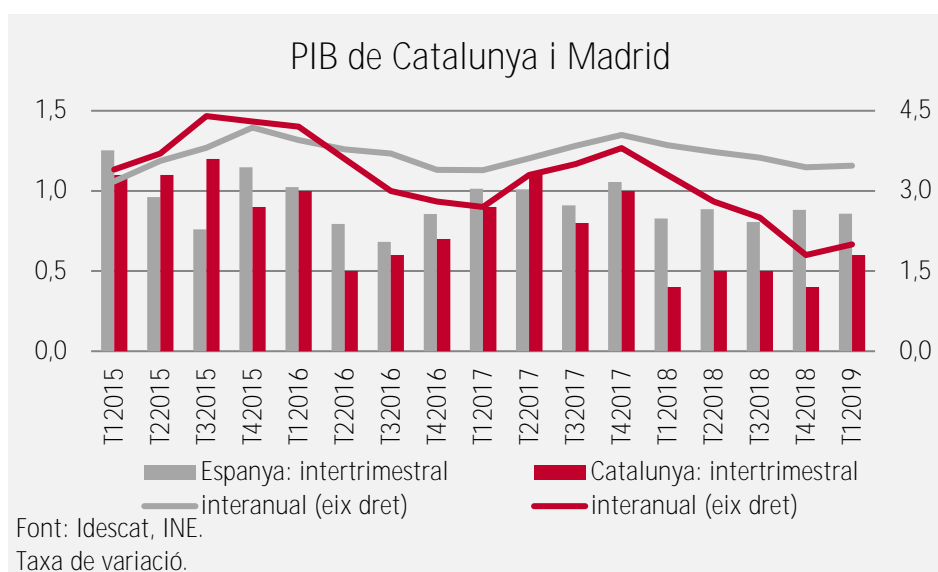

Destaca, novament, la contracció de la indústria, encara que menys intensa que el trimestre anterior, i l'avanç potent de la construcció. El sector serveis, per la seva banda, ha mantingut un creixement constant en els últims trimestres.

Catalunya: PIB per components i sectors				
Taxa de variació interanual	T22018	T32018	T42018	T12019
PIB	2,8	2,5	1,8	2,0
Oferta:				
Agricultura	0,1	-0,9	-1,2	0,1
Indústria	2,5	0,8	-2,4	-0,9
Construcció	3,9	3,5	5,2	5,1
Serveis	3,1	2,9	2,9	2,9

Font: INE. *Contribució al creixement del PIB.

Si es compara l'evolució de l'economia catalana amb la d'una altra CA dinàmica, com ho és Madrid, s'observa que aquesta última mostra un creixement potent, especialment a partir del T42018, on s'amplia la diferència existent amb Catalunya, tant en termes interanuals com inter trimestrals, és part, per l'afectació més intensa en el sector industrial que és menys rellevant a Madrid. Catalunya ha de liderar també el creixement econòmic com la zona dinàmica que és, per això, és prioritari dotar-se d'una agenda econòmica i social, de caràcter preferent per a impulsar la seva velocitat de creuer, alhora, que, apuntalar els seus factors de competitivitat, que passen entre altres, per afavorir una fiscalitat competitiva.

Els indicadors de curta freqüència que s'analitzen en cada edició d'aquest informe mantenen un to positiu i indiquen que continuarà la bona marxa de l'economia, en particular, els indicadors *soft* (de confiança i sentiment) han repuntat.

L'índex general de xifra de negocis de les activitats de serveis a Espanya, corregit d'efectes estacionals i de calendari, va pujar un 4,3% en taxa anual al mes de març, la qual cosa implica una desacceleració respecte a gener i febrer. L'índex general de serveis a Catalunya es va incrementar un 3,1% anual al març (mitjana del conjunt d'Espanya: 4,7%).

Així mateix l'entrada de comandes a la indústria, a Espanya, es va moderar al març, en augmentar un 3,1% interanual (sèrie corregida), mentre que a Catalunya no van variar (índex general). Per part seva, l'índex de producció industrial (corregit d'efectes estacionals i de calendari) va registrar una caiguda el mes de març en termes interanuals, del 3,1% per al conjunt d'Espanya. Cal recordar, que en els últims dos mesos de l'any passat, tant a Espanya com a Catalunya, aquest indicador havia registrat una forta contracció per a després recuperar-se al gener. A Catalunya, l'índex corregit d'efectes de calendari va pujar un 1,9% al març (-3,3% per a Espanya).

Quant a l'activitat turística, durant els tres primers mesos de l'any, la despesa total dels turistes internacionals va pujar un 4,1% respecte a igual període de 2018, aconseguint els 15.394 milions d'euros a Espanya. Catalunya va representar el 20,8% del total de despesa, és a dir, 3.195 milions d'euros, amb un creixement del 4,0% en termes interanuals.

Per part seva, en el primer trimestre de l'any, van arribar a Espanya uns 14,2 milions de visitants, és a dir, un 3,7% més que en igual període de l'any anterior, per més que la Setmana Santa es va celebrar majoritàriament al mes de març al 2018. Catalunya, segona destinació turística d'Espanya –amb 3,2 milions de visitants representa el 22,5% del total– va registrar un augment del 3,9% anual.

En relació al comerç, les vendes de comerç minorista (índex general a preus constants, sense estacions de serveis), es van contreure 0,9% interanual al març a Catalunya, i van pujar un 0,3% a Espanya. Per la seva banda, les vendes en grans superfícies (índex general a preus constants) es van reduir un 2,3% i un 1,0% a Catalunya i Espanya, respectivament.

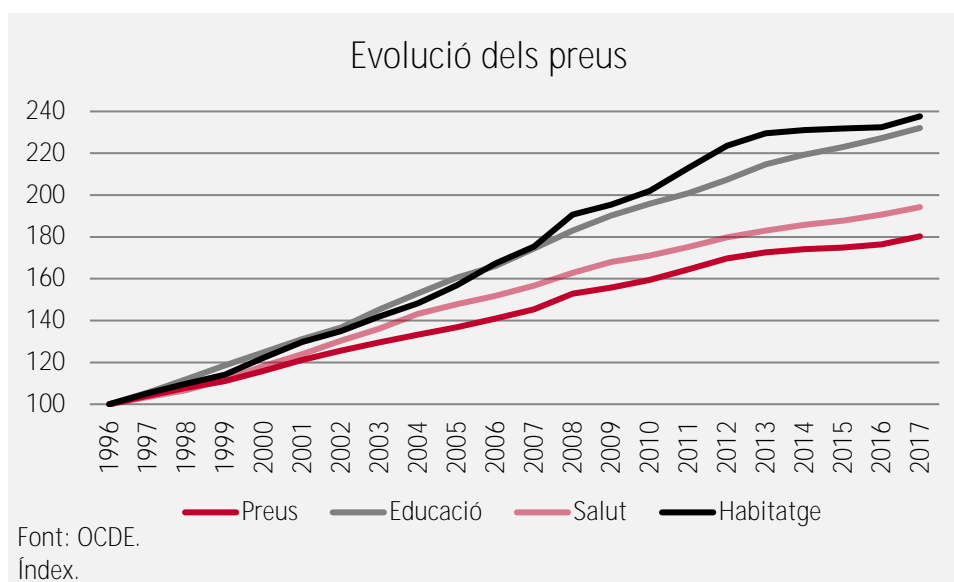
Finalment, l'indicador de confiança del consumidor del CIS (Espanya) va repuntar des dels 93,9 punts al març, fins als 97,0 punts a l'abril. L'augment de l'índex es va produir tant per una millor valoració de situació actual (85,5 punts) com de les expectatives (105,5 punts). És important destacar que, des de setembre de l'any passat, l'indicador de confiança del consumidor s'ha mantingut per sota dels 100 punts, llindar que divideix la percepció negativa (menor a 100) de l'optimista (major a 100).

Indicadors d'activitat		
Variació interanual	Catalunya	Espanya
Producció industrial (mar-19)	1,9	-3,3
Xifra de negocis indústria (mar-19)	1,2	3,5
Entrada de comandes (mar-19)	0,0	3,1
Comerç al detall (mar-19)	-0,9	0,3
Venda grans superfícies (mar-19)	-2,3	-1,0
Matriculació turismes (abr-19)	-1,3	3,7
Confiança empresarial (II 2019)*	-0,2	0,3
Xifra negocis serveis (mar-19)	3,1	4,7
Turistes estrangers (mar-19)	4,9	4,7
Pernoctacions (abr-19)	10,7	6,7
Compravendes habitatge (mar-19)	2,6	6,8

Font: INE, Idescat. *Variació trimestral.

NIVELL DE VIDA DE LA CLASSE MITJANA

Segons l'estudi de l'OCDE "*Sota pressió: la reducció de la classe mitjana*" publicat al mes d'abril, "*els governs han de fer més esforços per a donar suport a les llars de classe mitjana, amb dificultats per a mantenir el seu pes econòmic i estil de vida, pel fet que l'estancament dels seus salaris no els permet seguir el ritme de l'augment dels costos de l'habitatge i l'educació*".

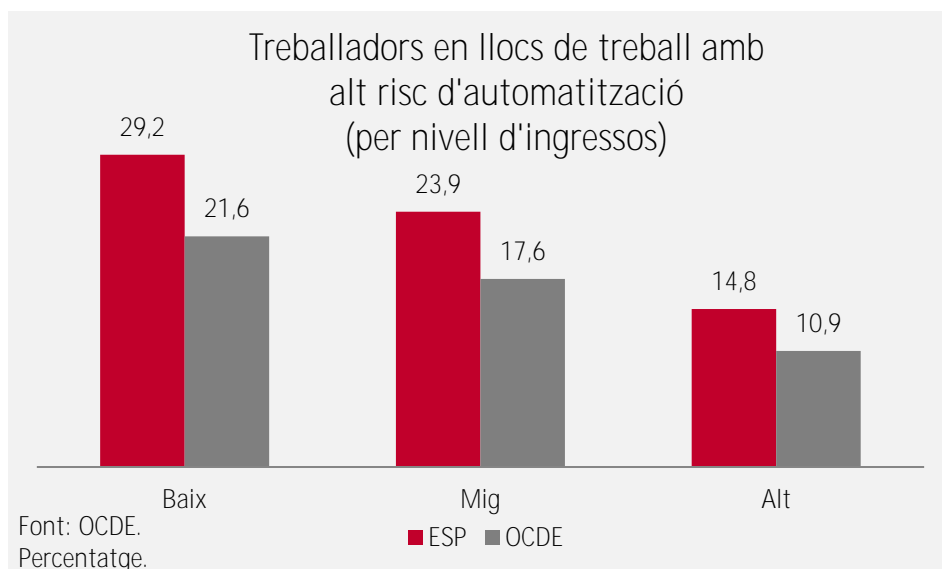
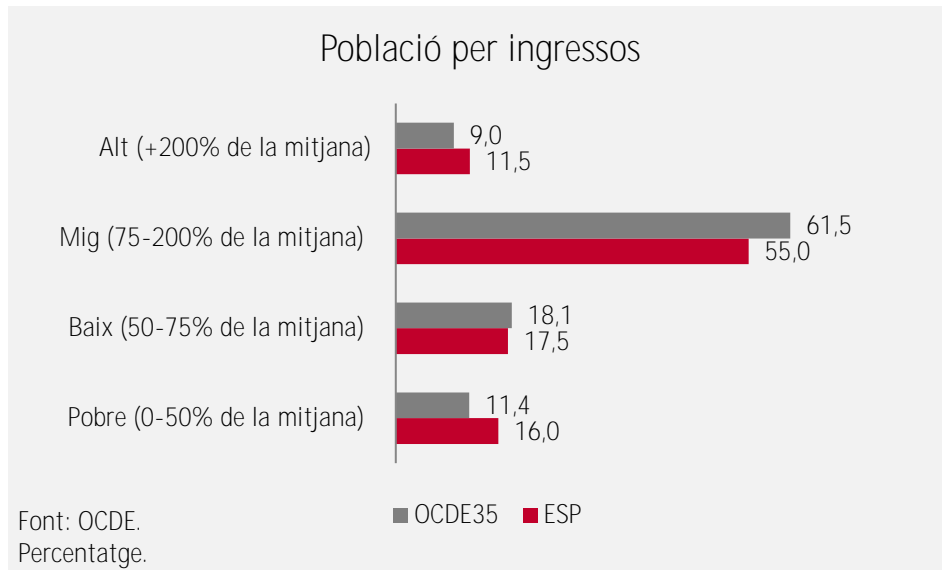
15

Aquest informe conclou que "*en la majoria dels països de l'OCDE, la classe mitjana s'ha reduït pel fet que, per a les generacions joves, és cada vegada més difícil aconseguir la classe mitjana, definida com uns ingressos entre el 75% i el 200% de l'ingrés nacional mitjà. Mentre que gairebé el 70% dels nascuts en la generació de la postguerra (els baby boomers) formaven part de la classe mitjana en la vintena, només el 60% de la generació del mil·lenni (els millenials) pertanyen a la classe mitjana en l'actualitat*". La probabilitat d'accedir a la classe mitjana ha disminuït per als joves i per als qui tenen menor nivell de formació.

A nivell macro, l'existència d'una classe mitjana pròspera dóna suport al desenvolupament d'economies i societats sanes, a través del seu consum, inversió en educació, salut i habitatge, ajudant a mantenir un bon nivell de serveis públics. A més, manifesten una intolerància cap a la corrupció i una confiança en les institucions democràtiques, pilars fonamentals per a un creixement econòmic inclusiu. Cal assenyalar també que, una classe mitjana asfixiada, permet l'ascens de riscos polítics, socials i econòmics, sorgiment de nacionalismes, aislacionismes, populismes i proteccionismes.

Particularment, a Espanya:

- La classe mitjana és lleugerament més reduïda que la mitjana de l'OCDE (58% vs 61%).
- Hi ha més llocs de treball d'ingressos mitjans en risc d'automoció que la mitjana de l'OCDE (1/4 vs 1/6).
- Gran part dels ingressos de la classe mitjana es destinen a l'habitatge.

El cost de moltes parts essencials de l'estil de vida propi de la classe mitjana s'ha incrementat més ràpidament que la inflació, els preus de l'habitatge han augmentat tres vegades més ràpid que la mitjana dels ingressos de les llars en les últimes dues dècades. Això es produeix en un context de creixent inseguretad laboral pels accelerats canvis que s'estan produint en el mercat de treball. Així, moltes llars de classe mitjana acaben sobreendeutades, gastant més que el que perceben d'ingressos.

En molts països de l'OCDE, la classe mitjana ha crescut menys que els qui tenen majors ingressos. Les **persones de classe mitjana, senten, d'aquesta forma, que estan sent "espremudes", tant perquè el seu pes en el total de la població ha anat reduint-se en el temps, especialment en les noves generacions, i també perquè el cost de vida de la classe mitjana està augmentant més ràpidament que els seus ingressos.** Per això, la classe mitjana sent que el sistema és injust, que s'ha encarat el cost de les seves condicions de vida i que les seves previsions d'ingressos són incertes.

A més, la incertesa a la qual molts treballadors estan exposats es dona en un context de caiguda de la productivitat i de reducció del pes del treball en la renda total en diverses economies.

En aquest sentit, l'OCDE en les seves previsions de maig assenyala que les noves tecnologies ofereixen un vast potencial per a millorar la productivitat de les empreses i, en última instància, el nivell de vida de les persones, però fins ara els avenços han estat decebedors. La productivitat laboral s'ha alentit considerablement als països de l'OCDE en les últimes dècades i només una petita part de "empreses superestrella" s'estan beneficiant de la digitalització. El feble creixement de la productivitat ha donat lloc a un lent creixement salarial i les tasques rutinàries realitzades pels treballadors amb qualificacions mitjanes i baixes estan cada vegada més automatitzades. Aquestes tendències tenen implicacions de gran abast per als nivells de vida i la inclusió.

En aquest sentit, en l'anterior edició de l'Informe de Conjuntura s'assenyalava que, a Espanya, diferència del top-50 mundial en el qual es produeix un canvi important en les empreses participants per l'aparició d'un nou tipus d'empreses potents i globals en l'economia digital, no es produeixen canvis significatius i rellevants en la composició del rànquing d'empreses més importants.

Així mateix en el *Employment Outlook 2019*, l'OCDE situa a Espanya per sobre la mitjana quant a proporció de llocs de treball amb alt risc d'automatització (correspon a una probabilitat d'automatització de 70% o més). La mitjana dels països de l'OCDE es troba en el 14%, mentre que a Espanya aquesta percentatge s'eleva al 21,7%. Països amb un sector industrial rellevant com Eslovàquia estan en les cotes més altes (33,6%), mentre que altres economies com la noruega en les més baixes (5,7%). Si s'analitzen els llocs de treball amb el risc de canvis significatius (correspon a una probabilitat d'automatització entre 50 i 70%), Espanya està lleugerament per sota de la mitjana de l'OCDE, amb un 30,2% i 31,6%, respectivament.

CONDICIONS DE VIDA 2017

L'objectiu d'aquesta Píndola d'Economia és exposar, de forma sintètica, els principals trets estructurals que caracteritzen les condicions de vida de la població a Espanya i, al seu torn, realitzar una comparació entre CCAA que permeti situar a Catalunya en el mapa d'indicadors socioeconòmics en relació a la seva pròpia població i a la del conjunt d'Espanya.

Transcorreguts ja cinc anys de recuperació econòmica, es torna absolutament rellevant fer esment en l'anàlisi de la configuració de la realitat social actual, per a evidenciar els desafiaments que seran fonamentals abordar en els pròxims anys, corregir així els desequilibris estructurals que es mantenen o han aprofundit en la nostra societat i aconseguir, d'aquesta forma, un creixement econòmic inclusiu, posant en marxa les reformes estructurals de calat que tan necessàries es preveuen a la llum dels resultats que llança l'última Enquesta de Condicions de Vida de l'INE¹.

El principal resultat de l'enquesta és la quantificació dels ingressos mitjans per llar i persona (anuals de 2016). En aquest sentit, s'assenyala que els ingressos mitjans de les llars espanyoles es van incrementar un 3,1%, fins als 27.558 euros. Per persona, l'ingrés mitjà ascendeix als 11.074 euros, la qual cosa implica un increment del 3,4%.

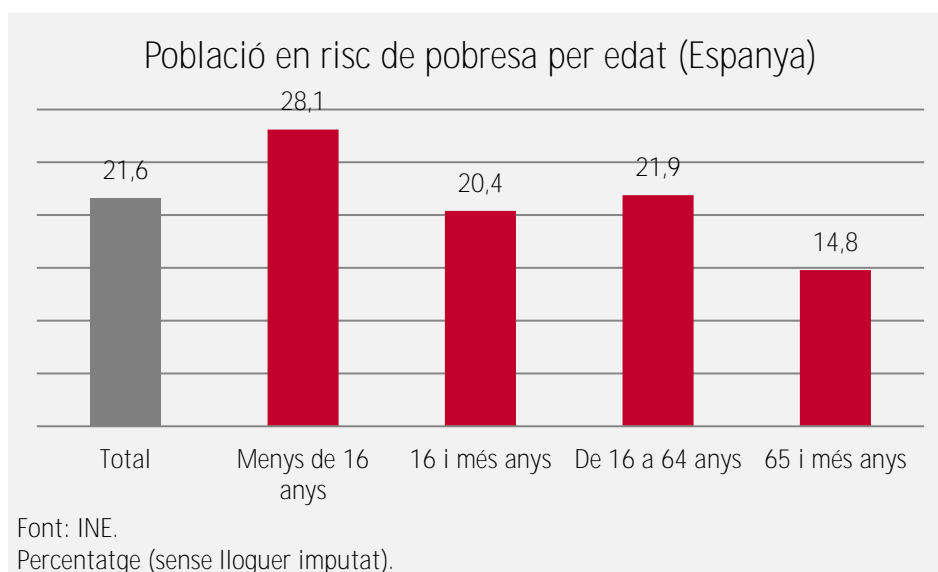
Disposar d'un mesurament d'ingressos permet analitzar altres conceptes, com el de risc de pobresa, és a dir, establir el percentatge de població que se situa per sota d'un llindar d'ingressos determinat en termes relatius (en funció de la mitjana d'ingressos de la població). Quantificar el percentatge de població en risc de pobresa a través d'aquest indicador relatiu d'ingressos, permet tenir una aproximació al concepte de desigualtat.

18

El llindar de risc de pobresa, a Espanya, per a les llars d'una persona és de 8.522 euros, un 3,8% més que l'estimació anterior. En llars compostes per dos adults i dos menors de 14 anys, aquest llindar és de 17.896 euros. D'aquesta forma, la taxa de població en risc de pobresa (percentatge de la població per sota del llindar) se situa en el 21,6%.

¹ Per a consultar l'ECV completa veure:

http://www.ine.es/dyngs/INEbase/es/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736176807&menu=ultiDatos&idp=1254735976608

Analitzant amb més detall la situació econòmica de les llars, mesurant elements qualitius com la capacitat d'afrontar despeses imprevistes o de permetre's vacances fora de casa almenys una setmana a l'any, s'aprecia una millora en relació a l'any anterior en tot ells. De fet, els indicadors es troben en el nivell més baix registrat en cinc anys, és a dir, es constata, en part, que es produeix una lleugera millora dels indicadors socials en l'última fase expansiva.

Evolució de les dificultats econòmiques de les llars (Espanya)		
Percentatge	2013	2017
No pot permetre's anar de vacances fora de casa almenys una setmana a l'any	45,8	34,4
No té capacitat per a afrontar despeses imprevistes	41,0	37,3
Molta dificultat per a arribar a fi de mes	16,9	9,3
Retards en els pagaments relacionats amb l'habitatge principal	9,3	7,4

Font: INE.

D'altra banda, l'enquesta permet estimar la distribució de la població sobre la base de l'indicador d'exclusió social AROPE (estratègia Europa 2020) que es construeix amb la població que es troba en risc de pobresa, o amb manca material o amb baixa intensitat en l'ocupació. L'indicador agregat AROPE de risc de pobresa o exclusió social se situa en el 26,6% de la població resident a Espanya, enfront del 27,9% registrat l'any anterior. La reducció de la taxa AROPE es produeix en els seus tres components: la baixa intensitat en l'ocupació que baixa del 14,9% al 12,8%, la manca material severa que passa del 5,8% al 5,1% i la situació en risc de pobresa que cau des del 22,3% al 21,6%.

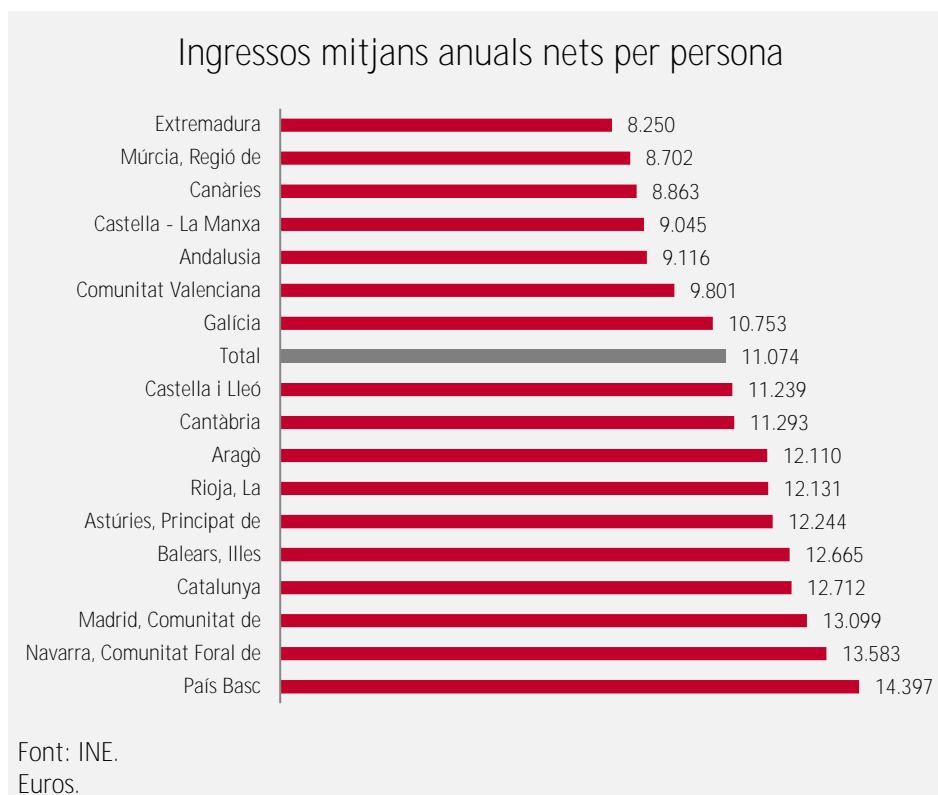
A més, aquest indicador permet obtenir una "fotografia" de la distribució de la població en quintils segons els seus ingressos (s'ordenen totes les persones segons la quantia dels ingressos i es divideixen després en cinc grups iguals, és a dir, amb el 20% de les persones en cada grup). La distribució dels ingressos en quintils permet fer desagregacions molt interessants per al disseny de polítiques públiques en funció, per exemple, de variables com l'edat, el nivell de formació, la relació amb l'activitat, la nacionalitat o la grandària de llar. A continuació, se citen les principals

conclusions de l'enquesta, que acrediten en números a les nocions implicades en la desigualtat d'ingressos.

1. Respecte al nivell de formació, el 41,6% de la població amb educació superior està en el cinquè quintil (el de persones amb majors ingressos).
2. En relació amb l'activitat, el 42,2% dels aturats està situat en el primer quintil (el de menors ingressos), mentre que el 6,2% d'aquest col·lectiu està en el cinquè.
3. Atesa la nacionalitat, el 16,6% dels espanyols està en el primer quintil. Aquest percentatge és del 36,1% per als estrangers de la Unió Europea (UE) i del 48,6% per a les persones la nacionalitat de les quals no és d'un país de la UE.
4. Per grandària de llar, en el primer quintil es troba el 36,0% de les llars amb cinc membres o més, mentre que en el cinquè quintil aquesta dada és del 11,7%.

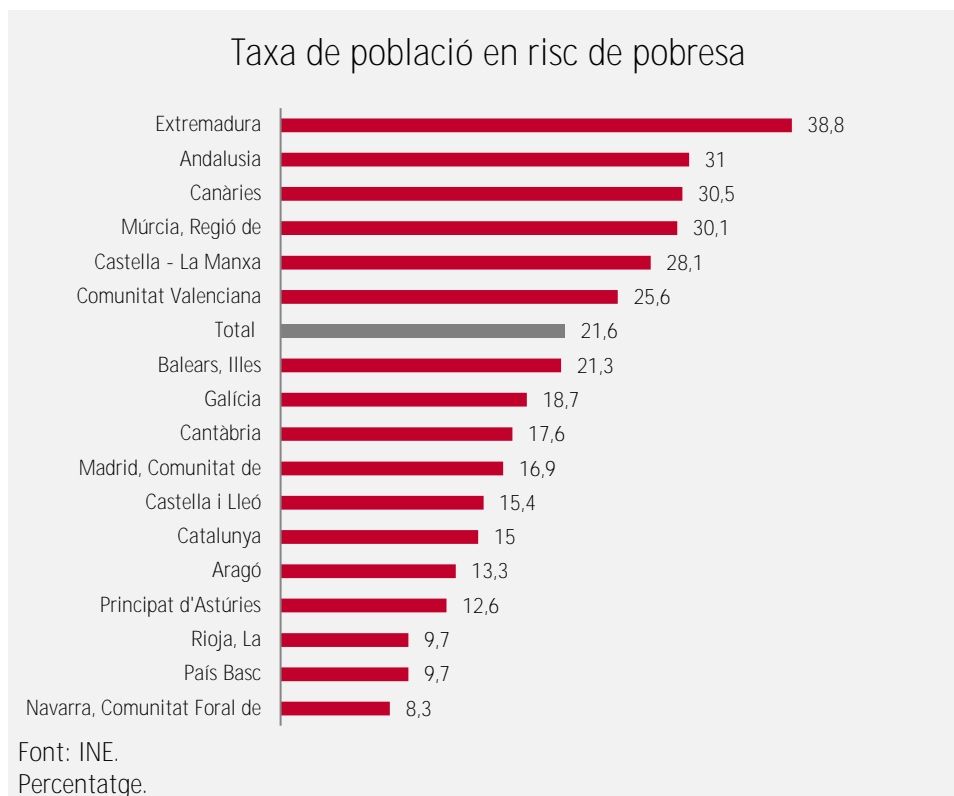
És a dir, que de l'anàlisi de la distribució dels ingressos per variables, es desprenen conclusions com que la població amb major nivell d'ingressos i, per tant, amb menor risc d'exclusió social, està més formada, o que situacions de vulnerabilitat (estar en atur, ser estranger o viure en una llar nombrosa) i les condicions de pobresa es retroalimenten.

Finalment, els resultats per CCAA mostren que les regions amb ingressos mitjans anuals per persona més elevats són País Basc, Navarra, Madrid, Catalunya i Balears; Extremadura, Murcia i Canàries són les de menors ingressos.

Crida l'atenció, que malgrat tenir una posició d'ingressos elevada (quarta millor posició), la taxa de risc de pobresa a Catalunya és relativament més elevada (sisena millor posició), és a dir, que perd

posicions enfront de la resta de CCAA. Això implica, que en considerar altres factors més enllà de l'estrictament monetari, la situació relativa de Catalunya empitjora.

No obstant això, en termes de desigualtat, Catalunya es presenta com una regió amb una millor distribució. Si es compara amb Madrid, per exemple, si bé hi ha menys percentatge de població en el quintil de majors ingressos, hi ha més població en els tres quintils del mig, la qual cosa denota una menor desigualtat.

Població per quintil de renda per CCAA					
Percentatge	1º quintil	2º quintil	3º quintil	4º quintil	5º quintil
Total	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Andalusia	28,9	25,6	17,9	14,5	13,1
Aragó	11,3	20,2	20,5	26,0	22,0
Astúries, Principat de	11,9	20,3	22,6	23,9	21,3
Balears, Illes	18,4	20,8	18,2	17,2	25,5
Canàries	29,7	23,3	20,4	17,5	9,1
Cantàbria	15,3	25,9	20,4	19,8	18,7
Castella i Lleó	14,6	19,3	25,5	21,9	18,7
Castella - La Manxa	26,5	26,7	18,0	18,1	10,8
Catalunya	13,3	15,6	20,2	23,0	28,0
Comunitat Valenciana	24,3	21,3	22,5	18,4	13,6
Extremadura	35,2	28,0	19,4	10,0	7,4
Galícia	17,7	18,7	24,3	23,9	15,5
Madrid, Comunitat de	15,5	14,8	17,2	22,5	30,0
Múrcia, Regió de	27,5	24,3	22,2	14,8	11,2
Navarra, Comunitat Foral de	7,7	13,4	16,1	33,4	29,4
País Basc	8,4	11,8	18,2	25,8	35,7
Rioja, La	9,6	18,7	27,7	21,8	22,3

Font: INE.

MERCAT DE TREBALL

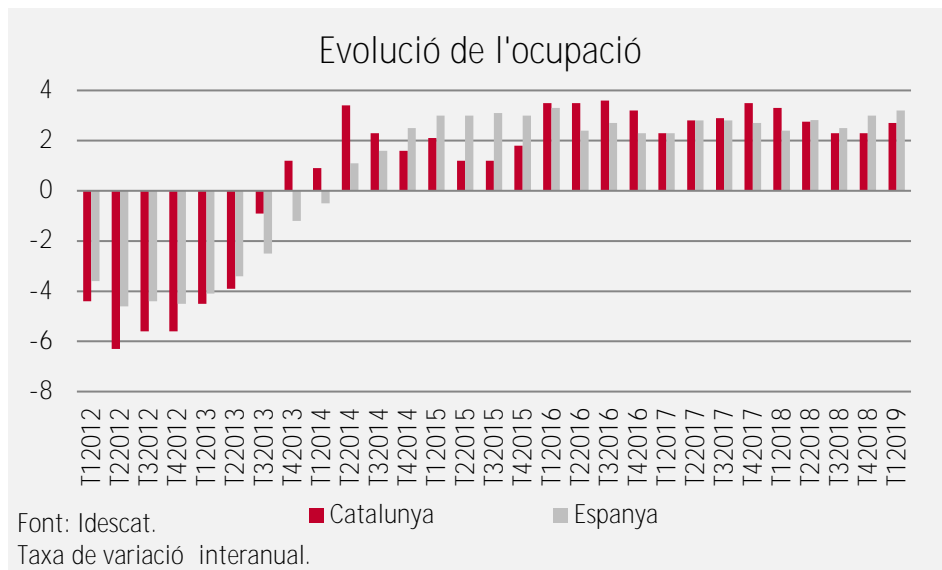
El mercat de treball espanyol i català es manté robust, amb augment de l'ocupació i de l'afiliació, en un context de creixement de la població activa. La bona marxa del mercat de treball és el que explica, juntament amb les favorables condicions financeres i la inflació continguda, la robustesa de la demanda interna, que és el motor del creixement de l'economia, malgrat la seva moderació.

Segons dades de l'EPA del primer trimestre del 2019, l'ocupació es va reduir en 93.400 persones a Espanya respecte al trimestre anterior. No obstant això, l'ocupació total en termes desestacionalitzats va pujar un 0,8% intertrimestral. A Catalunya, l'ocupació es va mantenir pràcticament estable.

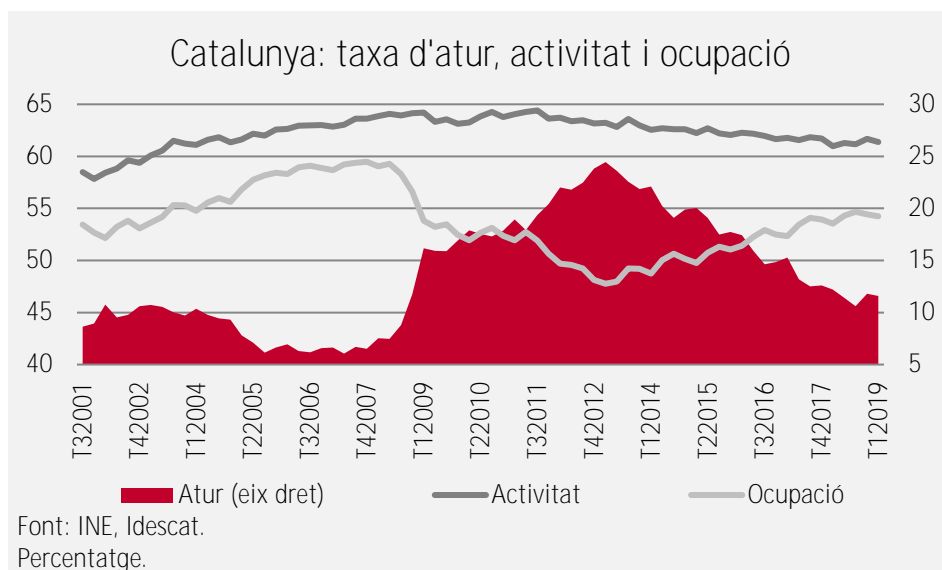
D'altra banda, en els últims 12 mesos, l'augment de l'ocupació va ser del 3,2%, és a dir, 596.900 ocupats més a Espanya. A Catalunya, l'ocupació es va incrementar en 87.700 persones, amb una variació del 2,7% respecte al mateix trimestre de l'any anterior. Així, el total de persones ocupades ascendeix a 19.471.100 a Espanya i a 3.391.000 a Catalunya. Cal destacar, que l'augment de l'ocupació es va donar en paral·lel a una pujada de la població activa, fins a les 22.825.400 persones en el conjunt d'Espanya i 3.837.600 a Catalunya.

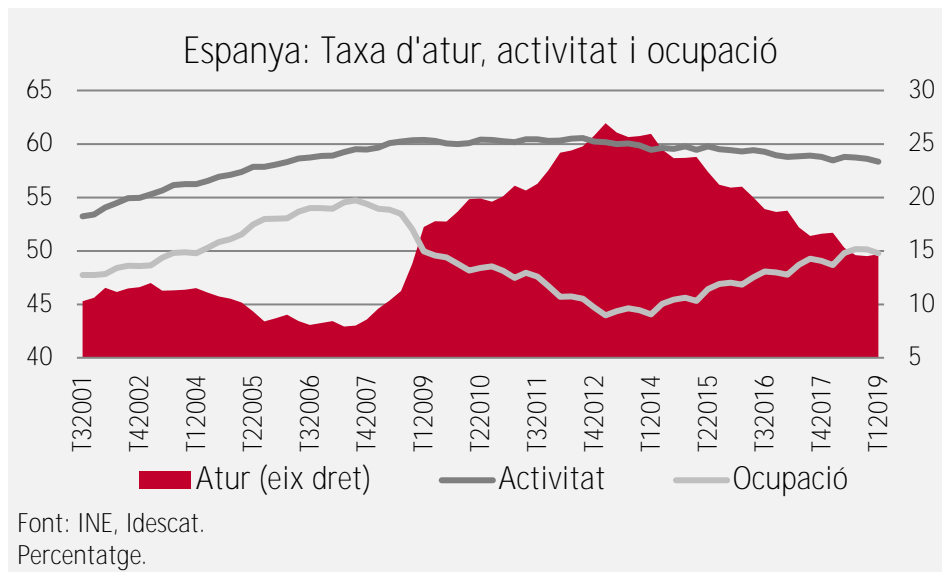
A Espanya, la creació d'ocupació anual es va produir tant en el sector privat (489.100 persones) com en el públic (107.900 persones). Al seu torn, el nombre d'assalariats va créixer en 565.500 en els últims 12 mesos, dels quals 455.100 van ser indefinits. Tots els sectors d'activitat van registrar un increment de l'ocupació en l'últim any.

A Catalunya, en els últims 12 mesos, la creació neta d'ocupació va ser fonamentalment en el sector de serveis, amb una aportació marginal de la indústria, en tant els altres sectors van destruir ocupació. Del total de nous assalariats (101.800 persones), 56.900 van ser en el sector privat i 44.900 en el públic i, de tots ells, 83.200 amb contracte indefinit. A diferència d'Espanya, on el creixement de l'ocupació privada va representar el 81%, a Catalunya va ser del 56% (en T42018 el creixement de l'ocupació privada a Espanya va representar el 76% i a Catalunya el 28%).

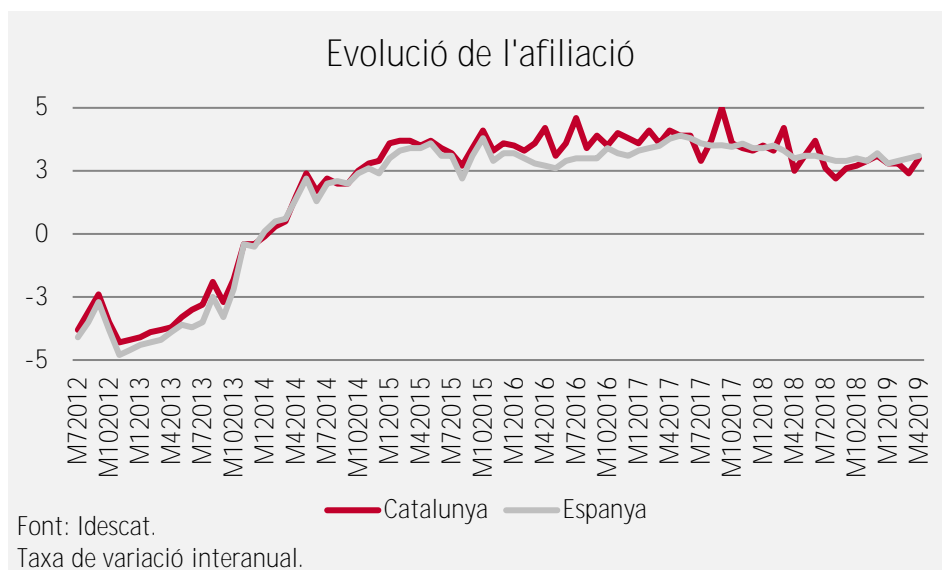

La xifra de desocupats total es va situar en 3.354.200 i 446.600 a Espanya i Catalunya, respectivament, la qual cosa implica un ritme de caiguda interanual del 11,6% i del 2,6%. Així, la taxa d'atur es va situar en el **14,7% a Espanya** i l'**11,6% a Catalunya**, la qual cosa marca un lleuger repunt, en comparació amb el trimestre anterior, en el primer cas, i una reducció de dues dècimes en el segon.

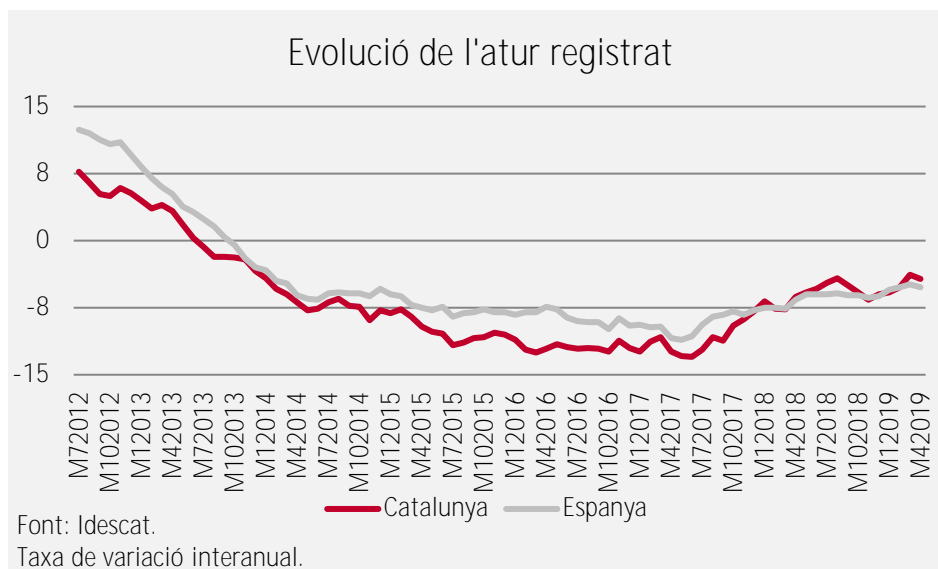

D'altra banda, l'afiliació total a Catalunya va augmentar un 3,0% interanual a l'abril, la qual cosa implica 97.497 afiliats més en els últims 12 mesos. A Espanya, la pujada va ser de magnitud similar (3,1%), amb un increment de 556.239 afiliats respecte a igual mes de l'any anterior. La xifra d'afiliació total actualment ascendeix a 3.351.587 i 18.678.461 persones a Catalunya i Espanya, respectivament.

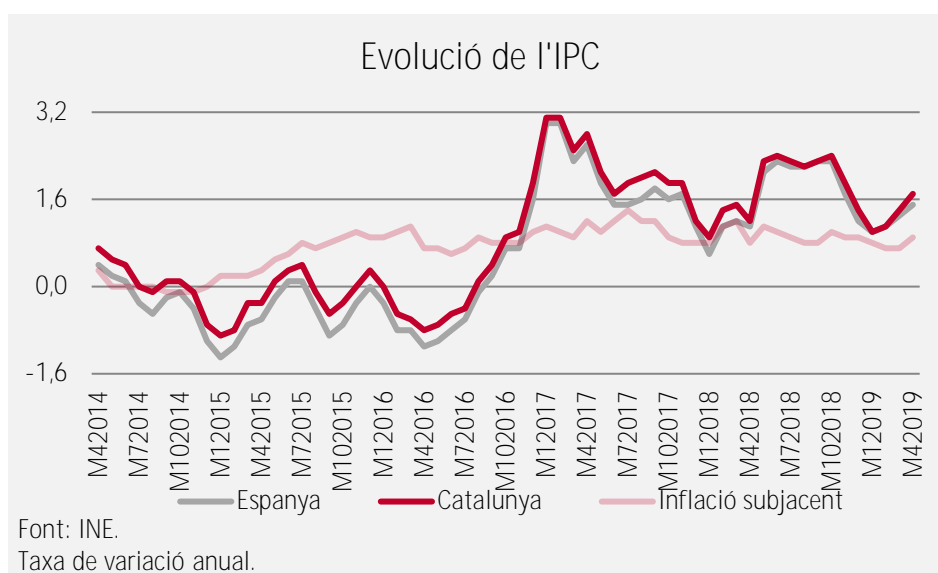
D'altra banda, l'atur registrat es va contreure el mes d'abril, amb una reducció del 4,3% anual Catalunya, i del 5,2% a Espanya. En termes inter trimestrals, l'atur va disminuir a Catalunya (reducció de 14.142 persones), i també en el conjunt d'Espanya (caiguda de 91.518 persones). D'aquesta forma, el nombre d'aturats registrats a Catalunya va totalitzar 381.598 persones i a Espanya 3.163.566.

PREUS I FINANÇAMENT

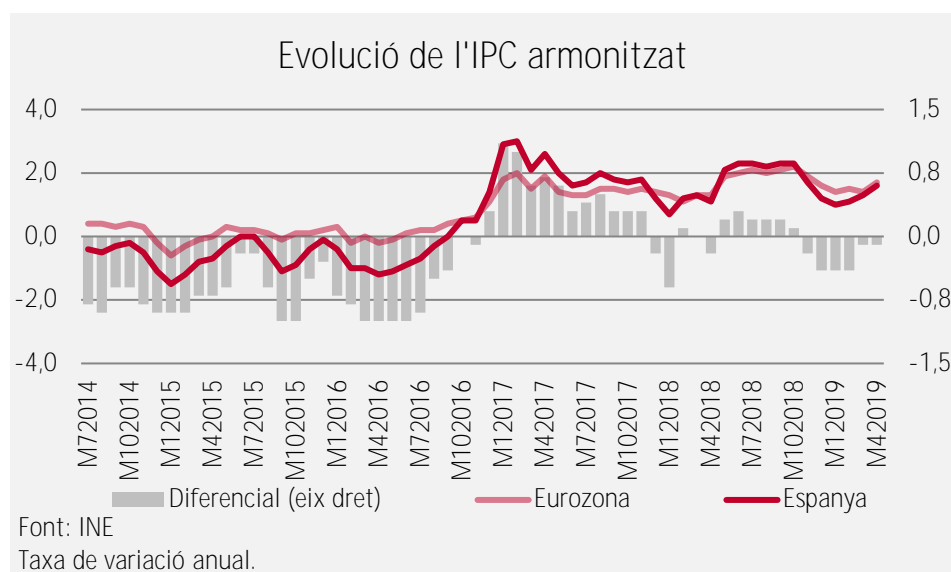
Des del mes d'octubre de l'any passat, la inflació va començar a descendir una vegada estabilitzat el preu del petroli, fins a aconseguir, al gener, un mínim de l'1,0%, tant a Espanya com a Catalunya. El mes d'abril, la inflació va ascendir a l'1,5% a Espanya i a l'1,7% a Catalunya, principalment a causa de l'efecte "Setmana Santa" (majoritàriament al març en 2018 i a l'abril en 2019), per la pujada del preu dels paquets turístics. Segons la dada d'avanç, la inflació es va reduir al 0,8% al maig (Espanya).

Els grups que han tingut una major influència positiva en l'IPC (Espanya) van ser oci i cultura, hotels, cafès i restaurants, i transport, cadascun influenciat, respectivament, per l'efecte d'un increment més elevat en els preus dels paquets turístics, dels serveis d'allotjament i del transport aeri de passatgers.

D'altra banda, la inflació subjacent –índex general sense aliments no elaborats ni productes energètics– va augmentar el seu ritme de creixement dues dècimes, fins al 0,9%; mantenint la bretxa amb l'IPC general en sis dècimes.

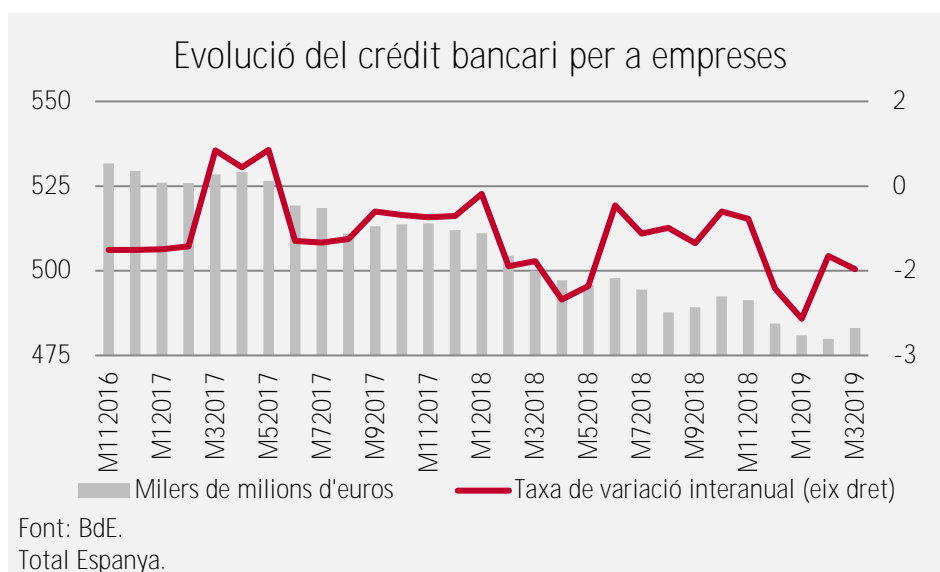
Així mateix l'indicador d'inflació harmonitzat (IPCA) –que permet realitzar una comparació amb l'evolució dels preus en l'Eurozona– es va situar en l'1,6%, una dècima per sota de la inflació de la Unió Monetària. Així, la bretxa de preus amb la zona euro continua favorable a Espanya (des d'octubre 2018).

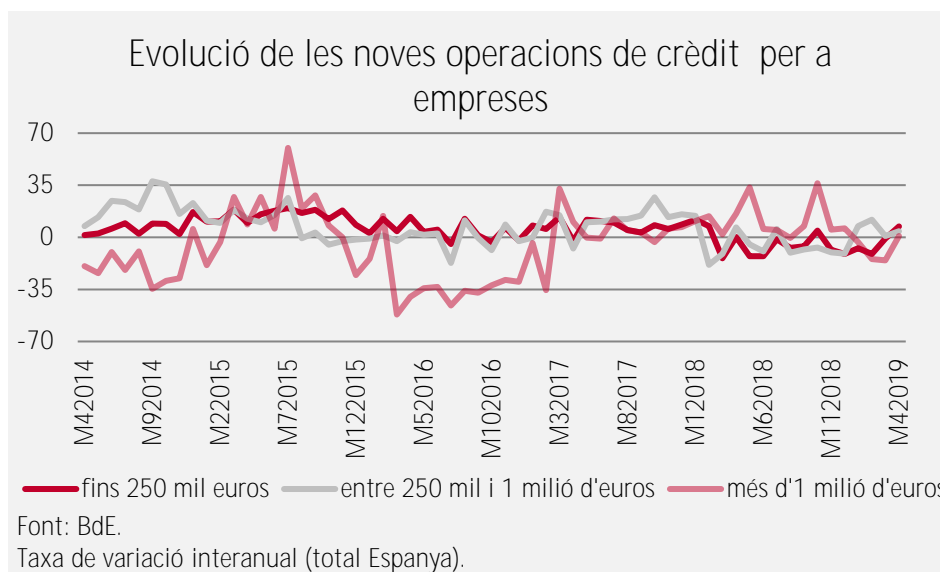
Pel que fa al finançament del sector privat de l'economia espanyola, la destinada a llars i ISFLSL manté les variacions positives que es vénen observant des de juny de l'any passat, amb un increment de 0,5% a l'abril. El crèdit a l'habitatge es va contreure un 0,9%, mentre que el d'altres destinacions va augmentar un 4,6%. En aquest sentit, cal esmentar que el Banc d'Espanya ha remarcat el fet que la taxa d'estalvi de les famílies es troba en nivells mínims, per la qual cosa s'està observant un increment important del crèdit no destinat a habitatge.

D'altra banda, en el cas de les societats no financeres, el finançament va baixar un 1,5%, la qual cosa implica un descens menys intens que el registrat en 2018 (-1,8%).

Quant al cost del crèdit, el tipus d'interès aplicat a empreses per a operacions noves menors a 250.000 euros va ser de 3,15% a l'abril i per a les operacions superiors a 1 milió d'euros el tipus va ser de 1,69%. Per a les llars i ISFLSL, els tipus d'interès dels préstecs van ser del 2,39% per a l'adquisició d'habitatge i del 8,38% per al consum, mentre que per a altres finalitats la taxa va ser de 4,35%.

Així mateix les noves operacions de crèdit, al gener, es van reduir en el cas de les societats no financeres de menor grandària (aproximat a través dels crèdits de menys d'1 milió d'euros), un 18,6% en termes interanuals. Per a les grans empreses (aproximat a través dels crèdits de més d'1 milió d'euros) l'increment va ser molt moderat (+0,5%).

SECTOR PÚBLIC

La moderació del creixement econòmic alentirà el procés de consolidació fiscal en tant que la reducció del dèficit públic ha estat determinada, en gran manera, pel fort impuls del creixement del PIB dels últims anys.

Amb dades del primer trimestre de l'any, es constata que el dèficit consolidat (sense CCLL) va ser del 0,3% del PIB, la qual cosa implica una reducció del 17,7% respecte al mateix període de 2018, quan el dèficit era del 0,4% del PIB. D'aquesta forma, el conjunt de les AAPP va registrar una necessitat de finançament acumulat fins al mes de març de 3.814 milions d'euros. Per part seva, els interessos reportats s'han reduït un 11,8% respecte a l'any 2018, amb un volum de 6.753 milions, per la qual cosa el superàvit primari va ascendir als 2.372 milions d'euros, enfront del superàvit primari de 2.121 milions del març del 2018.

La millora en el saldo fiscal es deu a l'increment en els ingressos (5,6%) que ha compensat l'expansió de la despesa (4,6%), una despesa en la qual ha destacat el creixement de les prestacions socials (6,8%), de la remuneració d'assalariats (5,6%) i dels consums intermedis (4,3%).

Tenint en compte el sector de l'Administració, la millora del dèficit consolidat obeeix principalment a l'increment del saldo positiu dels Fons de la Seguretat Social (de 1.953 milions d'euros en T12018 a 4.825 milions en T12019).

Capacitat (+) o necessitat (-) de finançament					
	Milions d'euros			% del PIB	
	2018	2019	%	2018	2019
Acumulat a finals de març					
Administració Central	-5.308	-7.405	39,5	-0,44	-0,59
Estat	-4.289	-7.036	64,0	-0,35	-0,56
Organismes de l'Administració Central	-1.019	-369	-63,8	-0,08	-0,03
Administració Regional	-1.277	-1.234	-3,4	-0,11	-0,10
Fons de la Seguretat Social	1.953	4.825	147,1	0,16	0,38
Sistema de Seguretat Social	1.352	3.717	174,9	0,11	0,30
SPEE	541	1.049	93,9	0,04	0,08
FOGASA	60	59	-1,7	0,00	0,00
Consolidat	-4.632	-3.814	-17,7	-0,38	-0,30
Ajuda financera	-62	174	-	-0,01	0
Consolidat sense ajuda financera	-4.570	-3.988	-12,7	-0,38	-0,32
PIB utilitzat	1.208.248	1.255.160			

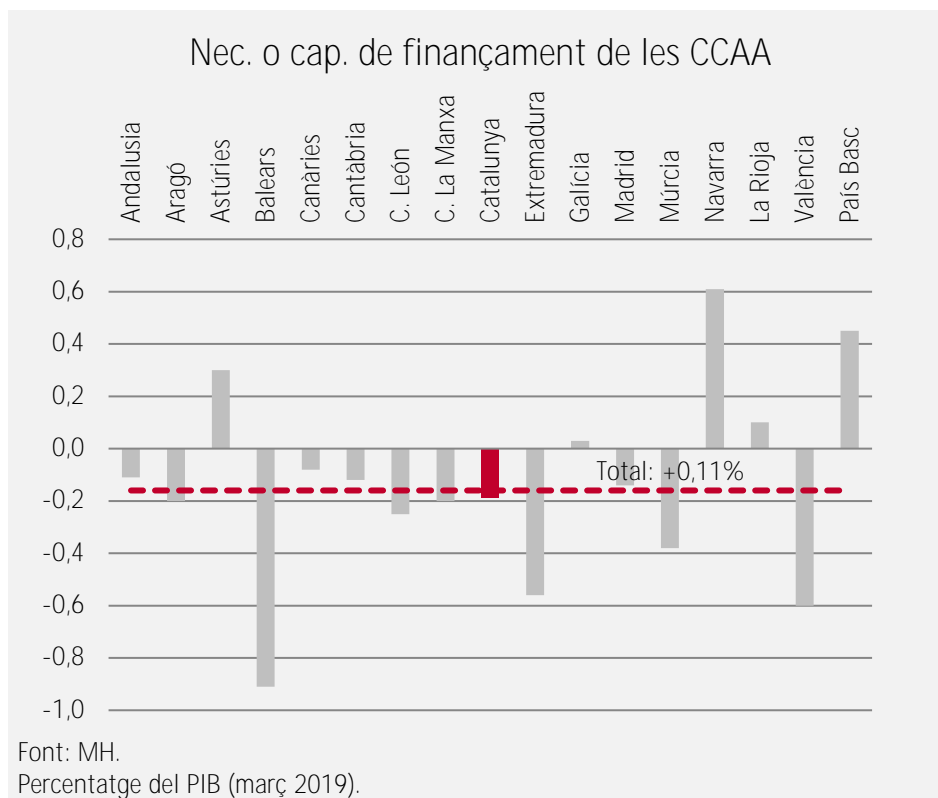
Font: MH.

Per la seva part, Catalunya va registrar una necessitat de finançament equivalent al 0,2% del PIB (465 milions d'euros), enfront del dèficit del 0,3% del mateix període **que** l'any anterior (710 milions d'euros). El saldo negatiu de Catalunya s'explica perquè l'increment dels recursos, tot i ser superior al de les despeses, no ha estat suficient per a compensar aquests últims.

Operacions no financeres de Catalunya

	Milions d'euros			% del PIB	
	2018	2019	%	2018	2019
Acumulat a finals de març	2018	2019	%	2018	2019
Recursos no financers	26.832	28.328	5,6	11,98	12,17
Impostos	11.644	12.251	5,2	5,20	5,26
Impostos sobre la producció i les importacions	2.346	2.493	6,3	1,05	1,07
Impostos corrents sobre la renda, patrimoni, etc.	8.903	9.341	4,9	3,97	4,01
Impostos sobre el capital	395	417	5,6	0,18	0,18
Cotitzacions socials	18	15	-16,7	0,01	0,01
Transferències entre AAPP	11.998	12.732	6,1	5,36	5,47
Resta de recursos	3.172	3.330	5,0	1,42	1,43
Usos no financers	26.741	28.009	4,7	11,94	12,04
Consums intermedis	4.627	4.582	-1,0	2,07	1,97
Remuneració d'assalariats	10.334	10.650	3,1	4,61	4,58
Interessos	1.094	1.055	-3,6	0,49	0,45
Subvencionis	348	313	-10,1	0,16	0,13
Prest socials diferents de les transf. en espècie	543	599	10,3	0,24	0,26
Transferències socials en espècie	5.142	5.284	2,8	2,30	2,27
Formació bruta de capital fix	1.717	1.779	3,6	0,77	0,76
Transferències entre AAPP	2.218	2.995	35,0	0,99	1,29
Resta d'usos	718	752	4,7	0,32	0,32
Capacitat (+) o Necessitat (-) de finançament	91	319	250,5	0,04	0,14
PIB utilitzat	223.988	232.724			

Font: MH.

SECTOR EXTERIOR

La situació internacional –l'increment de la incertesa i les seves repercussions en el comerç i inversió a nivell global- comença a reflectir-se en el sector exterior de l'economia espanyola i catalana, amb un menor creixement de les exportacions i un saldo de balança comercial deficitari que no es registrava des de 2010.

En el primer trimestre de 2019, la balança per compte corrent i capital de l'economia espanyola va registrar un saldo negatiu de 3.400 milions d'euros, enfront de la necessitat de finançament de 1.200 milions d'euros del mateix període de 2018, deterioració que es deu, principalment, al major dèficit per compte corrent, per la reducció del saldo positiu de la balança comercial de béns i serveis.

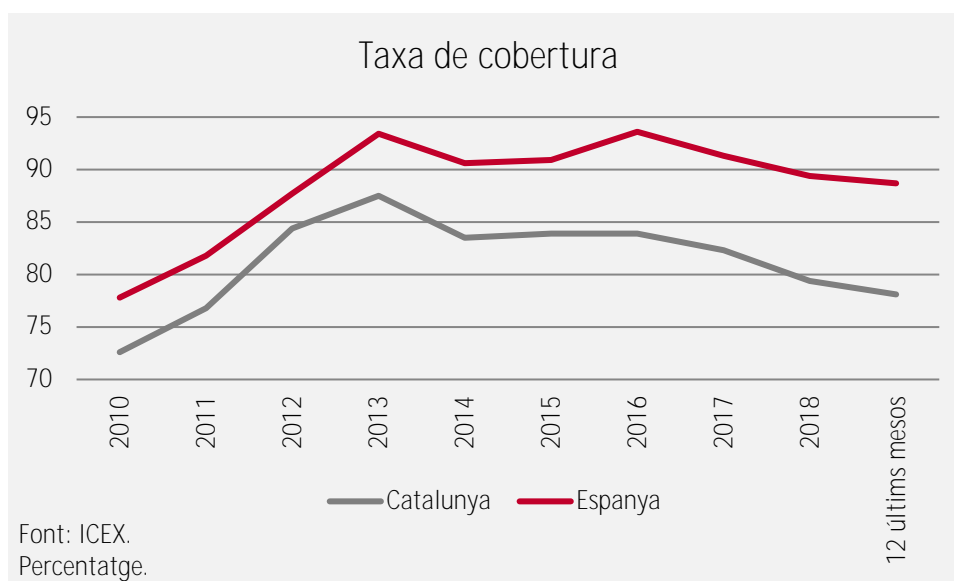
Balança de pagaments						
Milers de milions d'euros	T12018			T12019		
	Ingressos	Pagaments	Saldos	Ingressos	Pagaments	Saldos
Compte corrent:	113,3	115,3	-2,0	114,2	118,4	-4,2
Balança comercial i de serveis	97,7	94,9	2,7	98,5	97,5	1,0
Turisme i viatges	11,0	4,2	6,8	11,4	4,4	6,9
Rendes	15,7	20,4	-4,7	15,7	20,9	-5,2
Compte de capital:	1,1	0,4	0,7	1,1	0,3	0,8
Comptes corrent i de capital:	114,4	115,7	-1,2	115,3	118,7	-3,4
Compte financer:	-	-	-1,5	-	-	-4,1
Exclòs Banc d'Espanya	-	-	1,6	-	-	-5,8
Inversions directes	8,7	11,2	-2,5	6,6	8,9	-2,4
Errors i omissions:	-	-	-0,3	-	-	-0,6

Font: Banc d'Espanya.

A més, les exportacions de béns, en el primer trimestre, van ascendir a 71.013,4 milions d'euros en el conjunt d'Espanya, la qual cosa representa una estabilització en els nivells de l'any anterior. D'altra banda, les importacions van créixer un 3,2%, aconseguint els 80.477,0 milions d'euros. Així, la taxa de cobertura es va situar en el 88,2%.

El saldo comercial deficitari va ser de 9.463,6 milions d'euros, un 36,5% superior al d'igual període de 2018. El dèficit energètic va pujar un 7,7%, mentre que el saldo no energètic, va presentar un balanç negatiu de 6.873,0 milions d'euros, superior al dèficit de 6382,4 milions d'euros del primer trimestre de l'any anterior.

En aquest context, les vendes a l'exterior catalanes van caure un 1,4% i van ascendir a 17.973,9 milions d'euros (25,3% del total d'Espanya). Per part seva, les importacions van pujar un 5,3%, aconseguint els 23.604,0 milions d'euros. Com a conseqüència, la balança comercial va registrar un dèficit de 5.630,2 milions d'euros i la taxa de cobertura es va situar en el 76,1%.

Cal assenyalar, que les exportacions de les principals economies europees van augmentar el seu ritme d'expansió, i els qui ho van fer amb major intensitat van ser França i Regne Unit.

Comparativa internacional		
T12019	Exportacions	Importacions
Catalunya	-1,4	5,3
Espanya	0,0	3,2
Alemanya	2,5	4,9
França	4,7	3,0
Itàlia	2,0	1,5
Zona euro	3,2	3,5
Regne Unit	3,7	11,0
UE-28	3,6	4,3
EUA	1,5	-0,1
Xina	1,0	-4,3
Japó	-3,9	-2,0

Font: MITC.

Exportacions per sector

T12019	Espanya:		Catalunya:	
	Quota (%)	Variació anual (%)	Quota (%)	Variació anual (%)
Aliments	17,1	4,4	12,5	-0,3
Productes energètics	6,3	-7,0	4,0	-6,6
Matèries primeres	2,8	-0,1	1,9	8,2
Semimanuf. no químiques	10,4	1,0	7,0	2,9
Productes químics	14,8	5,0	27,3	3,6
Béns d'equip	19,8	3,4	17,8	5,0
Sector automòbil	16,1	-7,3	14,6	-22,5
Béns de consum durador	1,6	1,5	1,5	2,3
Manufactures de consum	9,8	-4,7	12,6	4,4
Altres mercaderies	1,3	1,5	0,9	75,3
Total	100	0,0	100	-1,4

Font: MITC.

Segons sectors econòmics, en el conjunt d'Espanya, destaca la caiguda del sector automòbil, de manufactures de consum i de productes energètics, que va compensar l'augment de la resta de sectors. En el cas de Catalunya la caiguda de les exportacions s'explica fonamentalment per la forta contracció de les vendes a l'exterior del sector automòbil.

I per destinació geogràfica, cal assenyalar, que les exportacions a la zona euro van disminuir amb més força en el cas de Catalunya que a Espanya. A més, les exportacions catalanes es van contreure en totes les destinacions excepte Amèrica.

Exportacions per destinació

T12019	Espanya:		Catalunya:	
	Quota (%)	Variació anual (%)	Quota (%)	Variació anual (%)
Europa	72,4	-0,9	73,6	-6,0
Unió Europea	66,8	-0,7	65,4	-7,9
Zona Euro	51,9	-1,7	52,5	-7,4
França	15,0	-2,0	16,0	-5,1
Alemanya	11,3	-3,9	10,2	-23,8
Itàlia	8,0	-0,4	9,1	3,0
Resto UE	14,9	3,0	12,9	-10,1
Regne Unit	7,3	4,7	5,6	-19,3
Resto Europa	5,6	-2,5	8,2	13,1
Amèrica del Nord	5,4	12,3	4,3	10,2
EUA	4,6	8,7	4,0	13,1
Amèrica Llatina	4,9	-3,8	5,6	-3,8
Brasil	0,8	-7,2	0,6	-33,8
Àsia	8,8	-0,3	8,9	-5,8
Xina	2,1	-4,3	2,0	1,3
Japó	0,9	2,3	0,9	-18,1
Orient Mitjà	2,5	-15,8	2,8	-13,1
Àfrica	6,5	4,8	5,8	3,0
Marroc	2,9	-1,3	2,1	-3,1
Oceania	0,6	-19,0	0,4	-6,9
Total	100	0,0	100	-1,4

Font: MITC.

